

Drahé sestry, drahí bratia,

po viac ako hodine jazdy z Kyjeva som sa dostal s otcom Tomášom do Fastiva. Vždy rád navštevujem toto miesto a bratov a sestry, ktorí tam pôsobia. Pred odchodom som sa ráno stretol s istou osobou, ktorej sa pred pár dňami podarilo vystáhnúť spolu s rodinou z jedného z Rusmi zničených miest neďaleko Kyjeva. Táto pani spolu s manželom a staršou matkou sa rozhodli zostať v Kyjeve, hoci ich známi z Poľska veľmi pobádali, aby odišli. Nechcú ďalej utekať. Milujú toto mesto a Ukrajinu. Rozumiem im. Teraz im treba trochu pomôcť, pretože keď si zachraňovali život, nezobrali si nič so sebou. Koniec koncov ako mnohí utečenci zo zničených ukrajinských miest a dedín. Spolu s Tomášom sme sa cestou do Fastiva zastavili u misionárov lásky, sestier Matky Terézie z Kalkaty, aby sme tam odslúžili svätú omšu. Sestry v Kyjeve rozdávať stravu chudobným a poskytujú ubytovanie pre desiatky ľudí bez domova. Počas vojny bývajú v kláštorňoch pivniciach. V malej miestnosti si urobili kaplnku. V noci tam spí aj jedna zo sestier. S úsmevom mi vysvetľovala, že je nízka, a tak sa tam nejako zmestí. Predstavenou kláštora je Poľka, ostatné rehoľné sestry pochádzajú z Indie a Litvy. Výnimočné ženy.

Niekoľko sa ma nedávno pýtal, čo sa deje s naším kandidátom do rehole. Naozaj, mnoho som písal o Kyjeve a Fastive, ale dlho som nespomenul Nikitu z Charkova. Nikita a jeho rodičia odišli z Charkova, pretože sa situácia v meste zhoršila, bombardovali ich štvrť a každú noc museli chodiť spať na stanicu metra. Okružnou, ale bezpečnou cestou sa im podarilo dostať do Chmeľnyckého, mesta v západnej časti Ukrajiny, vzdialeného od Charkova viac ako 800 km. Je tam bezpečnejšie, hoci – ako na väčšine územia Ukrajiny – počuť aj tu sirény a denne sú letecké popluchy. Na rozdiel od Charkova, Kyjeva či Fastiva však toto mesto nebolo bombardované ani ostreľované.

Do Chmeľnyckého sa dostal aj Kiril, čiže ďalší z charkovských mládenčov spojených s dominikánmi. Včera, na liturgickú spomienku sv. Cyrila Jeruzalemského, mal meniny. Keď som mu zatelefonoval, mal dobrú náladu a s vďakou hovoril, že si veľmi cení, že môže bývať v našom kláštore spolu s bratmi Jakubom a Vladimírom. Každodenná Eucharistia a modlitba, ako aj spoločenstvo s dominikánmi počas vojny sú pre neho dôležité. Keď som v breviári čítal časť katechézy sv. Cyrila, myslel som práve na neho: „Oblečte si ani nie tak belostné rúcho, ako skôr nábožnosť duše, ktorá má čisté svedomie.“ Počas nášho rozhovoru sme sa aj trochu zasmiali, pretože v jednom z mojich prvých listov som spomenul jeho odvahu zostať v našom rehoľnom dome v Charkove, keď Rusi mesto ničili. „Vy ste to o mne napísali a na druhý deň som z mesta odišiel.“ Dobre spravil. Odvaha a hrdinstvo nespočívajú v tom, že sa človek dá zabiť ruskými bombami. Odvahou je skôr urobiť správne rozhodnutie v správnom čase.

Zostať alebo odísť? Pre mnohých obyvateľov vojnu zničených území je to teraz vážna dilema. Niektorí si zachraňujú životy útekou na bezpečnejšie miesta. Iní zostávajú a chcú zachrániť to, čo je ich životom, tam, kde sú. Rozumiem jedným i druhým.

Charkovská univerzita, na ktorej Kiril študuje, obnovila svoju činnosť a vyučovanie prebieha formou online. Rozprával mi o tom aj Anton, ktorý na začiatku vojny začal bývať v našom kyjevskom kláštore. Prednáša na jednej z kyjevských univerzít. Priznal, že na prednáškach nie

sú všetci študenti, ale vždy sa aspoň niekoľkým podarí spojiť sa s vyučujúcim. Naši dvaja spolubratia Petrovia z Kyjeva tak isto učia a pokračujú vo výuke gréckokatolíckych seminaristov. Z bezpečnostných dôvodov odišli bohoslovci na rôzne miesta, ale v režime online seminár funguje, aj keď vyučovanie je trochu skrátené, pretože mnohí z nich sa zapájajú do pomoci núdznym. Inštitút sv. Tomáša, ktorý vedú dominikáni, pôsobí na podobnom princípe.

Vojna trvá už vyše troch týždňov a po prvých dňoch obrovského šoku, stresu a paniky sa všetci začíname prispôbovať novej realite. Kto môže, vracia sa do práce – niektorí online, a tých, ktorí majú to šťastie, že miesta ich práce neboli zničené, úrady povzbudzujú, aby sa vrátili k svojej činnosti. Samozrejme, že to nie je jednoduché. Veľmi veľa ľudí odišlo, a tak je nedostatok zamestnancov, čo niekedy znemožňuje firmám prácu. Vážnym problémom je aj zásobovanie a tiež aj taká zdanlivo jednoduchá vec, akou je dostať sa do zamestnania. Kyjev je veľká metropola. Ak niekto býva ďaleko a nemá vlastný dopravný prostriedok, ťažko sa dostane do zamestnania. Preto aj napriek stále zimmým teplotám môžete v uliciach vidieť množstvo ľudí, ktorí idú na bicykloch, kolobežkách a skútroch. Včera som obdivoval mladého chlapca, ktorý jazdil na jednokolke s veľkým hudobným nástrojom v puzdre. Jazdil pomerne rýchlo a šikovne sa vyhýbal dieram na povrchu vozovky.

Stále viac si zvykám na túto vojnovú situáciu. Neviem, či je to dobré alebo zlé. Ale inak sa to asi nedá, lebo hoci poplachy sú poplachmi, výbuchy výbuchmi, žiť sa nejakو musí. Samozrejme, že tento stav sa môže rýchlo rozbiť na kúsky eskaláciou vojnovéj činnosti alebo zblúdenou raketou, ktorá zasiahne niekde nablízku. Za posledné tri dni som v okolí videl niekoľko takýchto miest zničených rannými „okrídlenými návštevníkmi“ z východu. Zvyčajne prilietajú nadránom, medzi 5:00 a 6:00. Prakticky každý deň sa budím a počujem výbuch, niekedy ďalej, inokedy bližšie. Niekedy mám dojem, ako by som bol na nakrúcaní nejakého filmu, ale, žiaľ, deje sa to reálne a veľmi blízko.

Prostredníctvom jedného človeka z Poľska sa ku mne nedávno dostalo dojímavé svedectvo z Bieloruska. Dobre vieme, aká je tam situácia. Bielorusko bolo vtiahnuté do vojny a hoci sa bieloruské jednotky nateraz aktívne nezapájajú do napadnutia Ukrajiny, tak z územia tejto krajiny lietajú smrtonosné rakety a štartujú lietadlá. Tu sú úryvky z vyjadrenia danej osoby: „Slovami sa nedá opísať všetka tá bolesť a bezmocnosť, ktorú cítime kvôli vojne na Ukrajine. Táto bolesť je o to väčšia, že naša krajina bola vtiahnutá do tejto vojny. Stále sa trápime, čo sa s vami deje, modlíme sa, aby konečne nastal mier. Ak to východné monštrum nepadne, možnože Bielorusko čakajú ešte horšie časy, čo bude mať za následok definitívnu stratu sebauvedomenia. Boj Ukrajincov nám dáva nádej, že dobro zvíťazí nad zlom. Obdivujeme hrdinstvo a bratskú jednomyseľnosť vášho ľudu, veríme, že ho Boh za to odmení. Človeku sa chce kričať: Pane Bože, prečo tak dlho, koľko ľudí ešte musí zomrieť! Ale Božie skutky sú nepochopiteľné. Prajeme vášmu národu ešte viac sily ducha, vo dne i v noci sa modlíme za víťazstvo Ukrajiny (niektorí aj pompejský ruženec). Dúfam, že jedného dňa budem môcť prísť na slobodnú Ukrajinu zo slobodného Bieloruska.“ Toto je ďalší, po svedectve z Ruska, ktoré som nedávno uviedol, hlas veriacej osoby, trpiacej kvôli vojne. Ďakujem za tieto slová. Verím, že vždy sa nájdu spravodliví ľudia v Bielorusku i v Rusku.

So srdečnými pozdravmi a prosbou o modlitbu

Jarosław Krawiec OP, Fastiv 19. marca, 17:30 hod.